

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Σχολικό έτος: 2013-2014

ΕΡΕΥΝΑ ΠΑΝΩ ΣΤΙΣ:

- 10 ΠΛΗΓΕΣ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Επιβλέπων καθηγητής: Παναγιωτόπουλος Στέφανος
Μέλη της ομάδας: Λεονταράκη Ελευθερία (τ. Εμμανουήλ)
Λεονταράκη Ελευθερία (τ. Ιωάννη)
Σκιάου Εράλντ
Στυλιανάκη Κωνσταντίνα

Μοίρες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δέκα πληγές του Φαραώ	Σελ:3
• Ποιές ήταν οι δέκα πληγές του Φαραώ	Σελ:5
• Η ερμηνεία της επιστήμης για τις δέκα πληγές του Φαραώ	Σελ:8
• Διαφορές και ομοιότητες μεταξύ της ερμηνείας ως προς τη θρησκεία και την επιστήμη	Σελ:12
Ιατρική και Ταρίχευση	Σελ:13
• Τι είναι η μούμια;	Σελ:13
• Μουμιοποίηση	Σελ:15
• Οι συμβολισμοί της μουμιοποίησης	Σελ:17
• Αποκαλύπτοντας τα μυστικά	Σελ:19
• Σύγχρονοι μέθοδοι ταρίχευσης	Σελ:20
• Πάπυρος του Ebers	Σελ:21
• Θεραπείες και φάρμακα	Σελ:22
• Χειρουργική επέμβαση	Σελ:23

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είμαστε μέλη μιας ερευνητικής εργασίας με θέμα τον αρχαίο πολιτισμό της Αιγύπτου και πιο συγκεκριμένα ασχοληθήκαμε με τις 10 πληγές του Φαραώ και με την ιατρική της Αρχαίας Αιγύπτου. Επιλέξαμε αυτό το θέμα διότι μας ενδιέφερε πολύ η Αρχαία ιστορία της Αιγύπτου. παρόλο που έχουν διατυπωθεί πολλές ερμηνείες για τις 10 πληγές του Φαραώ και για την ιατρική επιστήμη και συγκεκριμένα για την μουμιοποίηση-ταρίχευση, αποφασίσαμε να δώσουμε μια νέα όψη σε αυτές τις απόψεις

ΔΕΚΑ ΠΛΗΓΕΣ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ

Ο Θεός της εξόδου είναι ο Θεός ελευθερωτής.

Ο Θεός σήμερα όπως τότε, είναι κοντά στο λαό του και τον απελευθερώνει από κάθε τύραννο ή τυραννία. Ο θεός μας γλιτώνει, μας βγάζει από αδιέξοδα, μας ελευθερώνει, μας λυτρώνει. Γι' αυτό και **το γεγονός της εξόδου είναι το πρότυπο δυναμικής απελευθερωτικής στράτευσης για πρόσωπα και λαούς.**

Οι δέκα πληγές ερμηνεύτηκαν και ερμηνεύονται ακόμα ως τιμωρίες
του

θεού. **Ο Θεός όμως ούτε εκδικείται, ούτε τιμωρεί.** Ο Μωυσής και ο Ααρών έπραξαν και είπαν ότι μπορούσαν για να κάμψουν τη σκληροκαρδία και απανθρωπιά του Φαραώ. Συνέβηκαν πολλά που θα μπορούσαν να προβληματίσουν το Φαραώ. Οι συνέπειες των επιλογών του όπως ο πνιγμός του στρατού του στη θάλασσα ήταν αναπόφευκτες. Ουσιαστικά ο Θεός λειτουργεί ως παιδαγωγός, ως γονιός που δίνει ευκαιρίες στον άλλο να καταλάβει μόνος του το λάθος. Όπως ο γονιός, θα ακολουθήσει μία κλιμακωτή συμπεριφορά όσον αφορά την τιμωρία στο παιδί, πρώτα θα κάνει συστάσεις στο παιδί, κατόπιν θα το επιπλήξει και στο έσχατο σημείο θα το τιμωρήσει έτσι και ο Θεός δίνει πολλές ευκαιρίες πριν φτάσει στην τιμωρία. Αυτό δε σημαίνει ότι ο γονιός δεν αγαπάει το παιδί του (όταν το τιμωρεί) ειδικά όταν θέλει να το προστατέψει από κάτι χειρότερο.

Επιπλέον τα γεγονότα γράφτηκαν πολύ αργότερα από τότε που έγιναν. Μέχρι

τότε διαδίδονταν από στόμα σε στόμα, από γενιά σε γενιά και φυσικά μεγαλοποιήθηκαν και άλλαξαν.

Οι ήρωες του 1821 πως φτάνουν σε μας σήμερα; (πέρα από τις ιστορικές καταγεγραμμένες μαρτυρίες).

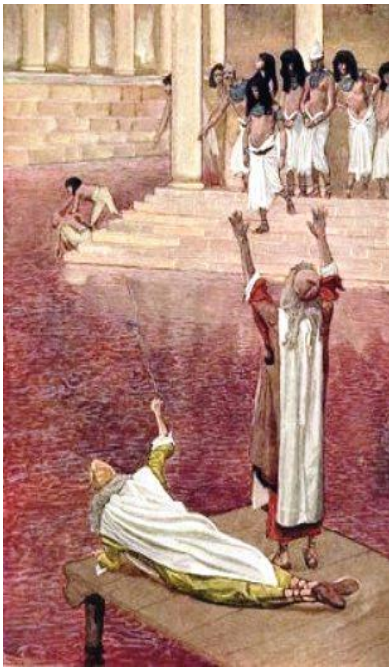
Και ο δικός μας λαός θέλοντας να πει ότι χρωστάει τη λευτεριά στο Θεό,

αφηγείται άλλοτε ότι η Παναγία ήταν μαζί μας στα τείχη ή άλλοτε ότι ο Άγιο Δημήτριο κινήγησε τους εχθρούς μας. Τι σημαίνει αυτό; Ότι η Παναγία σκότωνε Τούρκους και Βουλγάρους ο Άγιος Δημήτριος; Έτσι ο λαός ερμηνεύει: Χρωστάμε τη σωτηρία μας στο Θεό. Το ίδιο κάνουν και οι Εβραίοι. Κάθε φορά που κερδίζουν μία περήφανη νίκη η Π.Δ αναφέρει ότι άγγελος Κυρίου «κατ έσφαξε τους εχθρούς μας». Η ερμηνεία είναι ίδια: Χρωστάμε τη σωτηρία μας στο Θεό.

ΠΟΙΕΣ ΗΤΑΝ ΟΙ ΔΕΚΑ ΠΛΗΓΕΣ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ

Οι **Δέκα Πληγές** (Εβραϊκά *Εσέρ Χα Μακότ*), ή αλλιώς Πληγές της Αιγύπτου (εβραϊκά *Μακότ Μιτζραγίμ*) ήταν, δέκα καταστροφικές συμφορές με τις οποίες έπληξε ο Θεός του Ισραήλ τον Φαραώ της Αιγύπτου και το λαό του 3500 χρόνια πριν, καθώς δεν επέτρεπε στον καταπιεσμένο λαό Ισραήλ να φύγει από την Αίγυπτο ώστε να λατρεύει ελεύθερα τον Θεό του.

1.Τα νερά του ποταμού Νείλου μετατράπηκαν σε αίμα, με συνέπεια να πεθάνουν τα πλάσματα του νερού και να μην υπάρχει πόσιμο νερό.

2.Βάτραχοι εμφανίστηκαν παντού

3.Η ατμόσφαιρα της Αιγύπτου γέμισε με σκνίπες.

4.Σμήνη από αλογόμυγες κατέκλυσαν κάθε κατοικία των Αιγυπτίων, σε σημείο που, όπως αναφέρει η αφήγηση, «η γη καταστράφηκε από τις αλογόμυγες»

5.Επιδημία έπληξε όλα τα κοπάδια των Αιγυπτίων, ώστε «κάθε είδους ζωντανά της Αιγύπτου άρχισαν να ψοφούν»

6.Άνθρωποι και ζώα γέμισαν εξανθήματα (μεγάλα σπυριά και πληγές)

7.Βροχή από χαλάζι καταστρέφοντας τα πάντα

8.Ακρίδες από τις οποίες σκοτείνιασε η ατμόσφαιρα, και κατέφαγαν τη βλάστηση και τους καρπούς

9.Πυκνό σκοτάδι για τρεις ημέρες σκέπασε όλη την αιγυπτιακή επικράτεια

10.Οι πρωτόκοι γιοι των Αιγυπτίων (και ο γιος του γιου του Φαραώ) καθώς και τα πρωτότοκα των ζώων τους

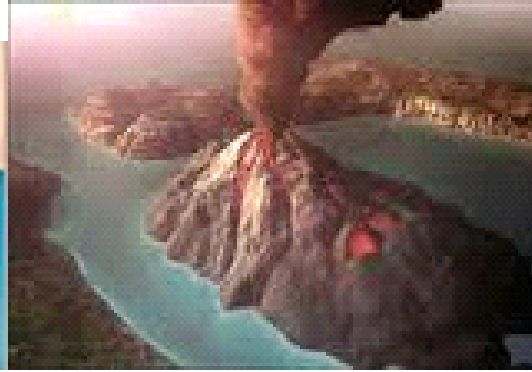

Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ 10 ΠΛΗΓΕΣ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ

Η επιστημονική κοινότητα προσπαθεί εδώ και δεκαετίες να δώσει πειστικές απαντήσεις για τις αιτίες που προκάλεσαν τις δέκα πληγές του Φαραώ. Δύο από αυτές είναι οι επικρατέστερες. Από τη μία πιστεύεται ότι ήταν είτε το κόκκινο φύκος που κατέστησε τοξικά τα νερά του Νείλου ενώ από την άλλη το ηφαιστειο της Σαντορίνης που ανέτρεψε την οικολογική ισορροπία της περιοχής. Ακόμα και αν γίνει αποδεκτή κάποια στιγμή μία από τις δύο επιστημονικές θεωρίες το θαύμα των δέκα πληγών δεν είναι μάλλον οι ίδιες αυτές οι πληγές αλλά η χρονική στιγμή που αυτές εμφανίστηκαν και τα αποτελέσματα που επέφεραν στη σωτηρία του ισραηλιτικού λαού...

Βασιζόμενη στο μύθο αλλά και επιχειρώντας να διακρίνει πέρα από τα λεγόμενα της Παλαιάς Διαθήκης, η σύγχρονη επιστήμη αναζητά λογικές εξηγήσεις για τις παρεκτροπές της φύσης και του οικολογικού συστήματος που οδήγησαν στην εμφάνιση των πληγών. Μάλιστα, το ενδιαφέρον έγινε μεγαλύτερο, όταν ανακαλύφθηκαν στην Αίγυπτο 6 πάπυροι που χρονολογούνται την περίοδο εκείνη που περιέχουν γραπτές αναφορές για την αντιμετώπιση εγκαυμάτων και νοσημάτων παρόμοια με εκείνα που αναφέρει η παραβολή. Μια τέτοια ανακάλυψη όπως ήταν φυσικό ενίσχυσε τη θεωρία ότι παρά το θρησκευτικό πλαίσιο στο οποίο έχουν ενταχθεί οι πληγές του Φαραώ θα μπορούσαν να περιγραφούν πραγματικά γεγονότα. Άλλωστε θα έπρεπε να διαθέτει κανείς υπερβολικά μεγάλη φαντασία για να επινοήσει εκ του μηδενός μια τέτοια αλληλουχία φυσικών καταστροφών.

Παράλληλα, μια άλλη ομάδα ερευνητών αναζητώντας στοιχεία σχετικά με την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης, έμειναν έκπληκτοι με τη σπουδαιότητα της έκρηξης που έγινε κατά προσέγγιση τη χρονική περίοδο **1500-1650 π. Χ.** και την έκταση που έλαβαν οι συνέπειες της, καλύπτοντας σχεδόν όλο τον πλανήτη. Δείγμα της δύναμης αυτής της έκρηξης αποτελεί και η ολοκληρωτική καταστροφή του Μινωικού πολιτισμού.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι είναι απίθανο μια ηφαιστειακή έκρηξη που οι επιδράσεις της εξαπλώθηκαν σε ολόκληρο τον κόσμο να άφησε ανεπηρέαστη την Ανατολική Μεσόγειο πόσο μάλλον την κοντινή της, Αιγύπτου. Πράγματι, σε ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στα βόρεια παράλια της χώρας, ανακαλύφθηκε γεωλογικό στρώμα ηφαιστειακής στάχτης, πανομοιότυπο με αυτό της Σαντορίνης. Λαμβάνοντας υπόψη επομένως τις πιθανές συνέπειες της ηφαιστειακής αυτής έκρηξης και επιχειρώντας να τις συσχετίσουμε με τις 10 πληγές της Παλαιάς Διαθήκης, που χρονολογούνται γύρω στο 1400-1550 π. Χ. βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα ντόμινο αντιδράσεων με αφετηρία την έκρηξη.

Συγκεκριμένα, **η πρώτη πληγή** αναφέρει ότι τα νερά του Νείλου απέκτησαν

ένα κοκκινωπό χρώμα, ότι το ποτάμι "μάτωσε" και τα ψάρια που ζούσαν σε αυτά πέθαναν.

Η επιστήμη έχει να προτείνει μια εξήγηση. Η κοκκινωπή τέφρα της Σαντορίνης που αιωρήθηκε, μεταφέρθηκε με τον αέρα στις ακτές της Αιγύπτου, που είχε σαν Βλάση το διοξείδιο του θείου το οποίο αντιδρώντας με το νερό του ποταμού, δημιουργήθηκαν θεώδες οξύ και έδωσε την κοκκινωπή απόχρωση.

Στην **δεύτερη πληγή** αν προσπαθήσουμε να συνδέσουμε το γεγονός των επιδρομών των βατράχων στην ξηρά, μέσα στα σπίτια και στους δρόμους με την προηγούμενη πληγή, το θάνατο των ψαριών και τα μολυσμένα νερά του Νείλου, προκύπτει μια λογική εξήγηση. Ο θάνατος των ψαριών είχε ως αποτέλεσμα τη διαταραχή της τροφικής αλυσίδας. Τα αβγά των βατράχων δεν καταναλώθηκαν κι έτσι είχαμε ραγδαίο

πολλαπλασιασμό του πληθυσμού του. Ωστόσο ο Νείλος ήταν μολυσμένος και κατέφυγαν στην ξηρά για να επιβιώσουν. Είχαν όμως ήδη μολυνθεί από τα νερά του ποταμού κι έτσι πέθαναν μετά από λίγες μέρες.

Η **τρίτη πληγή**, πάλι αναφέρει την ξαφνική εμφάνιση και πολλαπλασιασμό εντόμων, παρόμοιων με σκνίπες. Δεν γνωρίζουμε με ακρίβεια πιο ακριβώς

έντομο αναφέρεται, καθώς η λέξη που αναφέρεται στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρεται σε οποιοδήποτε έντομο που τρέφεται με αίμα. Αλλά και αυτή η πληγή σχετίζεται με τις προηγούμενες. Η διαταραχή της διατροφικής αλυσίδας συνεχίζεται. Ο πληθυσμός των βατράχων σχεδόν εξαλείφθηκε, επιτρέποντας μια έκρηξη πολλαπλασιασμού των εντόμων.

Το ίδιο γεγονός προκάλεσε και την εμφάνιση της **τέταρτης πληγής**, ενός τεράστιου σμήνους από αλογόμυγες, που επίσης αποτελούν τροφή για τους βατράχους. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι οι μύγες τρέφονται με τη νεκρή οργανική ύλη, που υπήρχε σε αφθονία από τα νεκρά ψάρια και τους νεκρούς βατράχους.

Η επιδημία που προκάλεσε το θάνατο, όλων των οικόσιτων ζώων, όπως αναφέρεται στην **πέμπτη πληγή**, ερευνήθηκε αρχικά για το ενδεχόμενο εξάπλωσης κάποιας ασθένειας. Η θεωρία αυτή όμως δεν αποδείχτηκε επαρκής και γρήγορα οι προσπάθειες στράφηκαν προς την άλλη κατεύθυνση.

Ο ευκολότερος, πιο γρήγορος και πιο λογικός τρόπος εξάπλωσης που μάλιστα συνδέεται και με τις προηγούμενες πληγές, είναι το τσίμπημα της αλογόμυγας. Οι μύγες πιθανότατα είχαν μολυνθεί από τα νερά του Νείλου και τη μολυσμένη οργανική ύλη από τα ψάρια και τους βατράχους και προκάλεσαν το θάνατο των ζώων. Σύμφωνα με μελέτες, γύρω στο 70% των ζώων εκτιμάται ότι πέθανε σ'αυτή την πληγή.

Στο ίδιο τρόπο σκέψης κινείται και η ερμηνεία της **έκτης πληγής**. Εξανθήματα και φλύκταινες εμφανίστηκαν σε ανθρώπους και ζώα. Είναι πιθανόν λοιπόν, το τσίμπημα της μολυσμένης σκνίπας και της αλογόμυγας, να προκάλεσε τέτοιου είδους συμπτώματα. Υπάρχει όμως και μία άλλη εκδοχή που υποστηρίζει το ενδεχόμενο της επαφής, της εισπνοής και της κατάποσης δηλητηριωδών αερίων από το ηφαίστειο και της τέφρας.

Ανατρέχοντας στο μύθο, **η έβδομη πληγή** που έπληξε την Αίγυπτο ήταν το φοβερό χαλάζι που έκαψε καλλιέργειες και φυτά. Η επιστήμη όμως μας εξηγεί ότι όταν υπάρχει μεγάλη ποσότητα τέρφους στην ατμόσφαιρα λειτουργεί ως νουκλεΐνικο στην δημιουργία σταγονιδίων νερού, που αν μεταφερθούν σε μεγάλο ύψος μετατρέπονται σε χαλάζι. πρόκειται λοιπόν για ένα σχεδόν αναμενόμενο γεγονός στην περιφέρεια της Μεσογείου.

Στην **όγδοη πληγή** εμφανίζονται στην Αίγυπτο αμέτρητες ακρίδες οι οποίες καταστρέφουν και κατατρώνε ότι είχε απομείνει από τις καλλιέργειες, ως τιμωρία του Θεού στο Φαραώ που συνεχώς αφηφούσε το θέλημα Του. Όμως μια πιο λογική ματιά σε συνδυασμό με την προηγούμενη πληγή, μπορεί να μας δώσει μια λιγότερη υπερφυσική απάντηση. Οι επιστήμονες λένε πως οι ακρίδες πιθανότατα κατέφυγαν στην Αίγυπτο, λόγω του ότι η γη καθώς έλιωνε το χαλάζι είχε μουσκέψει και οι ακρίδες χρειάζονται πλούσιο και υγρό έδαφος για να γεννήσουν τα αυγά τους. Έτσι βρήκαν την ιδανική τοποθεσία στην Αίγυπτο και πολλαπλασιάστηκαν ραγδαία εξαιτίας των συνθηκών.

Στην **ένατη πληγή** συναντάμε σκοτάδι που κάλυψε τη χώρα για τρεις μέρες. Κάποιοι αρχικά πίστεψαν ότι πρόκειται για έκλειψη. Μια πιο ενδιαφέρουσα εξήγηση δόθηκε στη συνέχεια. Σε πιο σύγχρονες εκρήξεις ηφαιστειών, παρατηρήθηκε ότι η τέφρα που ωθείται και κινείται στον αέρα, μπορεί να εξαπλωθεί σε πολύ μεγάλη απόσταση και μάλιστα με τέτοια πυκνότητα, ώστε να είναι αδύνατη ακόμη και η ορατότητα. Ειδικότερα για το ηφαιστειο της Σαντορίνης οι ερευνητές πιστεύουν ότι η τέφρα κάλυψε 25 χιλιάδες κυβικά μίλια από την ατμόσφαιρα.

Η δέκατη πληγή είναι η σκληρότερη, μια απόδειξη για την παντοδυναμία του Θεού και την ένταση της οργής Του. Όλοι οι πρωτότοκοι γιοι της Αιγύπτου πέθαναν σε μια νύχτα. Για αυτό η επιστήμη έχει δώσει μια εξήγηση. Λόγω της καταστροφής των καλλιεργειών, ο Αιγυπτιακός λαός κατέληξε να τρέφεται με μουχλιασμένο σιτηρά. Η τροφή αυτή, μπορούσε να προκαλέσει δηλητηρίαση έως και θάνατο ειδικά αν λάβουμε υπόψη ότι είχε πιθανότατα μολυνθεί και από περιττώματα των ακριδών που υπήρχαν τοξίνες.

Γιατί μόνο οι πρωτόκοκοι;

Την απάντηση την δίνει μια Αιγυπτιακή συνήθεια: Σε περίοδο λιμού, προκειμένου να εξασφαλίσουν την επιβίωση των πρωτόκων, των κληρονόμος και συνιστά της γενειάς, οι Αιγύπτιοι τους παρείχαν την μεγαλύτερη μερίδα φαγητού ακόμα και αν αυτό σήμαινε ότι τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας δεν θα επιβίωναν. Έτσι ενώ ο κόσμος λιμοκτονούσε, οι πρωτόκοκοι γιοι έτρωγαν μεγάλες μερίδες χαλασμένων προ'όντων που αντί να τους γλιτώσει από το θάνατο, τους οδήγησε σε αυτόν.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Διαφορές μεταξύ θρησκείας-επιστήμης.

Η κυριότερη **διαφορά** είναι η θεωρούμενη ως αιτία των γεγονότων. Στην περίπτωση αυτή συναντάμε πλήρη διάσταση απόψεων. Η Παλαιά Διαθήκη θεωρεί γενεσιουργό αίτιο των καταστροφών, αποκλειστικά και μόνο την οργή του Θεού που μεταχειρίστηκε τη φύση κατά βούληση για να πετύχει την εκδίκηση Του. Στον αντίποδα, η επιστήμη αποκλείει από την εξήγηση της κάθε υπερφυσικό φαινόμενο ή δύναμη. Τα πάντα έχουν κάποια λογική εξήγηση, αποτελούν φυσικά φαινόμενα και όχι ένα πλάνο απόδοσης δικαιοσύνης ενός αυστηρού Θεού.

Επίσης έχουμε και διάσταση απόψεων και όσον αφορά τη σύνδεση ή όχι μεταξύ των 10 πληγών. Αν ακολουθήσουμε τα ιουδαϊκά κείμενα θα πρέπει να δεχτούμε ότι πρόκειται για 10 ξεχωριστά στάδια της εκδίκησης του Θεού, 10 μεμονωμένα γεγονότα με κλιμακούμενη σκληρότητα, αλλά ανεξάρτητα μεταξύ τους και με τυχαία σειρά. Αν αντιθέτως συμφωνήσουμε με τις θεωρίες των επιστημόνων, παραδεχόμαστε ότι οι πληγές ήταν μία σειρά από άμεσα συνδεδεμένα φυσικά γεγονότα που το ένα οδήγησε στο άλλο με αφετηρία της έκρηξης του ηφαιστείου της Σαντορίνης.

Συνεχίζοντας παρατηρούμε ότι ο μύθος τοποθετεί τα γεγονότα σε συγκεκριμένο χωροχρόνο, συνδέοντας τα αποκλειστικά με τα τεκταινόμενα στην κοινωνία της εποχής και τη σχέση των συγκεκριμένων ανθρώπων με το Θεό, δηλαδή ως κάτι μοναδικό και ανεπανάληπτο. Από την άλλη, η επιστήμη τα εκλαμβάνει ως φυσικά επακόλουθα μιας τεράστιας διαταραχής των οικοσυστημάτων, ενός ισχυρότατου φυσικού φαινομένου. Επομένως ως κάτι που θα μπορούσε να συμβεί σε οποιαδήποτε παρόμοια κατάσταση.

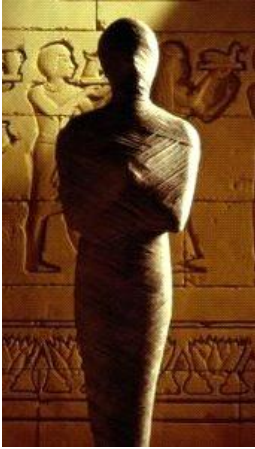
Τέλος, αν βασιστούμε στην Παλαιά Διαθήκη, οι καταστροφές έπληξαν αποκλειστικά και μόνο το λαό της Αιγύπτου καθώς σχεδιάστηκαν ως τιμωρία για αυτούς. Τοποθετούνται λοιπόν σε πολύ στενά τοπικά όρια. Ωστόσο η επιστήμη εντάσσει τις 10 πληγές του Φαραώ σε ένα ευρύτερο πλαίσιο καταστροφών που προκλήθηκαν από την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης και επηρέασαν πολλές περιοχές του πλανήτη, τόσο κοντινές όσο και πιο μακρινές.

Ομοιότητες μεταξύ θρησκείας-επιστήμης.

Όσο αφορά τις **ομοιότητες**, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι και οι δύο πλευρές αναγνωρίζουν την έκταση της καταστροφής. Κανείς δεν αρνείται τις απώλειες ανθρώπινου πληθυσμού, αλλά και τα ζώα που

πέθαναν. Μια σειρά από τέτοιες καταστροφές θα αποτελούσε τραγωδία για οποιαδήποτε χώρα σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο. Επιπλέον, οι επιστήμονες παρουσιάζονται επιφυλακτικοί σε σχέση με τη σύνδεση των γεγονότων με το Θεό και το θέλημα Του. Οπωσδήποτε, αναλύουν τα φαινόμενα από την επιστημονική άποψη, αλλά τουλάχιστον δεν αρνούνται ότι ίσως το χωροχρονικά πλαίσια στα οποία συνέβησαν να ορίστηκαν από το Θεό ώστε να προάγουν τους σκοπούς Του.

Τι ακριβώς είναι μια μούμια.

Εικόνα : 1. Μούμια τυλιγμένη με πάπυρους που περιείχαν ιερά κείμενα

Η λέξη “μούμια”, μουμί-γ-ια” είναι αραβική, θηλυκού γένους ουσιαστικό. Σημαίνει “πίσσα” και “άσφαλτος”, και ακριβέστερα είναι ένας συνδυασμός από πίσσα και μύρο. Μια δεύτερη ερμηνεία της λέξης έχει να κάνει με τα κομμένα μαλλιά και νύχια από τους ζωντανούς, κατάλληλα για μάγεμα και ξόρκια. Άσχετα πάντως με την ιστορική έννοια της λέξης, σήμερα μούμια σημαίνει το νεκρό, βαλσαμωμένο σώμα.

Θα μπορούσε να πει κανείς σαν έναν γενικό ορισμό, ότι μούμια είναι ένα παλιό, νεκρό σώμα. Σε αντίθεση όμως με έναν σκελετό ή ένα απολίθωμα, η μούμια εξακολουθεί να διατηρεί κάποια τμήματα από τον μαλακό ιστό που είχε σαν ζωντανός οργανισμός, αλλά πολλές φορές διατηρούνται και κάποια όργανα και μύες. Αυτό το γεγονός της συντήρησης του ιστού συμβαίνει είτε τυχαία είτε μέσω της ανθρώπινη επέμβασης.

Πάντως αυτό που είναι δεδομένο και για τις δύο περιπτώσεις είναι ότι η διατήρηση του ιστού επιτυγχάνεται όταν τα βακτηρίδια και οι μύκητες που δραστηριοποιούνται για την διαδικασία της αποσύνθεσης δεν μπορούν να αυξηθούν.

Η ιστορία έδειξε ότι η καλύτερη μέθοδος μουμιοποίησης, διατήρησης ενός σώματος, είναι η γρήγορη ξήρανση. Και αυτό διότι η ανάπτυξη βακτηριδίων και μυκήτων είναι αδύνατη ελλείψει νερού ή υγρασίας. Οι μούμιες μπορούν να ξεραθούν από τον ήλιο, την πυρκαγιά, τον καπνό,

τις διάφορες χημικές ουσίες. Επίσης επειδή τα βακτηρίδια και οι μύκητες δεν μπορούν να επιζήσουν σε θερμοκρασίες πάγου, το μόνιμο πάγωμα μπορεί επίσης να διατηρήσει τις μούμιες.

Μουμιοποίηση

Μουμιοποίηση είναι η διαδικασία με την οποία αναστέλλεται η αποσύνθεση ενός νεκρού σώματος ανθρώπου ή ζώου. Μπορεί να οφείλεται σε τυχαίους παράγοντες όταν το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται το πτώμα ευνοεί την μουμιοποίηση ή μπορεί να γίνεται ύστερα από την παρέμβαση του ανθρώπου με πιο γνωστό παράδειγμα την παράδοση των Αιγυπτίων στην αρχαιότητα να μουμιοποιούν τους νεκρούς τους.

Διαδικασία μουμιοποίησης:

Η διαδικασία διέπονταν από καθορισμένο θρησκευτικό τελετουργικό. Κάθε βήμα της συντονιζόταν με τις σχετικές ιερατικές τελετές. Το μέρος όπου γινόταν η μουμιοποίηση μπορεί να είχε μια σταθερή, εντούτοις συχνά ήταν μια κινητή σκηνή που στηνόταν κοντά στο σπίτι του εκλιπόντος.

Ο αιγυπτιακός πάπυρος Ρίντ αναφέρει ότι για την συντήρηση του νεκρού σώματος απαιτείτο το νερό της Ελεφαντίνης (=ρετσίνι), το νάτριο της πόλης Νεκχαβίτ (=άσφαλτος και πίσσα) και το γάλα της πόλης Κιμ (=αρωματικό λάδι).

Εικόνα : Δοχεία που αποθήκευαν τα όργανα από τις μούμιες

Ο νεκρός λοιπόν παραδίδεται στα χέρια των τεχνιτών της μουμιοποίησης. Πιθανότατα το νεκρό σώμα πλενόταν και αρωματιζόταν με αρωματικά έλαια και αλατούχες και ασφαλούχες ουσίες, πριν ξεκινήσει η κυρίως διαδικασία. Το νεκρό σώμα, στη συνέχεια, τοποθετείται στο τραπέζι της ανατομίας, και γίνεται μικρή τομή στην αριστερή κοιλιακή χώρα, όχι μεγαλύτερη από 10 εκατοστά. Το εργαλείο της τομής είναι ένα απλό λίθινο κοφτερό εργαλείο, ενώ, ακολούθως, με ειδικό ορειχάλκινο εργαλείο το χέρι του ειδικού αφαιρεί τα εντόσθια και με τομή το διάφραγμα, τους πνεύμονες και την καρδιά. Τα εντόσθια διατηρούνταν σε τέσσερα δοχεία, ενίοτε και πολυτελή αλαβάστρινα, τα λεγόμενα κανωβικά αγγεία, παραγεμισμένα με άλμη, ή ακόμη και σε δέματα στα οποία μάλιστα συνηθέστατα τοποθετούνταν και κέρινα ειδώλια του πτηνόμορφου θεού Ώρου, ως αποτρόπαιου εναντίον του θεού Τυφώνος (Σηθ).

Έπειτα, ακολουθεί η απόπλυση του εσωτερικού του σώματος με άσφαλο, ρητίνες, αρώματα, σόδα και μύρα. Η σόδα έχει διπλό χημικό αποτέλεσμα: από τη μία έχει αντισηπτικές ικανότητες και από την άλλη απορροφά τις ανεπιθύμητες μυρωδιές. Μετά την περιποίηση των κοιλοτήτων του σώματος και κυρίως της κοιλιακής χώρας, εγκλείονταν τα αγγεία ή δέματα μέσα στα παραπάνω. Ακολούθως, πτώμα και

σπλάχνα παρέμεναν μέσα σε άλμη και νίτρο επί 40 έως 70 μέρες. Στα νεότερα χρόνια, χωρίς ραφή της κοιλιακής χώρας, οι τεχνίτες τοποθετούσαν εντός αυτής άμμο, ρητίνες, ακόμα και μικρά ειδώλια θεών. Από την αρχαιολογική σκαπάνη έχουν έρθει στο φως μούμιες γεμισμένες και με άλλα παράξενα υλικά, όπως, πηλό, πριονίδι, άχυρα, μπάλες από βαμβάκι και άλλα αρωματικά υλικά, ανάμεσα στα οποία και κρεμμύδια.

Η τύχη του περιεχομένου του εγκεφάλου είναι σαφώς διαφορετική:

Άνοιγαν μια τρύπα στο κρανίο κοντά στην περιοχή της μύτης του νεκρού και χρησιμοποιούσαν ειδικές μακρές κοπίδες για να υγροποιήσουν τον εγκέφαλο και να τον αφαιρέσουν μέσα από τα ρουθούνια. Στη συνέχεια, η κρανιακή κοιλότητα πλενόταν με νερό και κρασί και παραγεμιζόταν με ρητίνες.

Όπως διαπίστωσαν το εργαλείο είναι κατασκευασμένο από κάποιο φυτό που έμοιαζε με μπαμπού ή φοίνικα.

Όταν είχε περάσει το απαιτούμενο περιθώριο των ημερών, ώστε τα χημικά υλικά να λειτουργήσουν, γινόταν η περιτύλιξη του νεκρού με υφάσματα και επιδέσμους, που περιείχαν ξόρκια σε ιερογλυφική γραφή, ενώ στο μέρος της καρδιάς οι τεχνίτες και ιερείς τοποθετούσαν τον σκαραβαίο, ως φυλακτό. Οι λινοί επίδεσμοι βελτίωναν ακόμη περισσότερο το αποτέλεσμα της διατήρησης, καθώς τα αντισηπτικά υλικά τους διαπότιζαν, με αποτέλεσμα να γίνονται μία μάζα με το σώμα, και να αποτρέπουν την εισχώρηση της υγρασίας και των βακτηριδίων. Πιθανότατα τα ξόρκια λειτουργούσαν αποτρεπτικά: έδιωχναν το κακό, τη σήψη, τους σκορπιούς και τα φίδια αλλά και όπλιζαν τον ίδιο τον νεκρό με μαγικές δυνάμεις ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει στο ταξίδι του σε μίαν άλλη ζωή.

Αποκαλύπτοντας τα μυστικά

Όταν η επιστημονική έρευνα στράφηκε στις αιγυπτιακές μούμιες, στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, ελάχιστες από αυτές ήταν σε καλή κατάσταση. Από το 1895, οι ακτίνες X πρόσφεραν τη δυνατότητα να εξετάσουμε το εσωτερικό μιας μούμιας χωρίς να την καταστρέψουμε. Σήμερα χάρη σε νέες επιστημονικές μεθόδους οι μούμιες μπορούν να διερευνηθούν με λιγότερο επιβλαβείς τρόπους από τις απεικονίσεις σάρωσης CAT (με ακτίνες X διατομής), την ενδοσκόπηση μέσω του λαιμού, τη λήψη δειγμάτων DNA ή τη ραδιοχρονολόγηση. Συνεπώς, οι γνώσεις μας για τους δεσμούς συγγένειας που υπήρχαν ανάμεσα στους αρχαίους Αιγυπτίους απέκτησαν μια τεκμηριωμένη βάση, σε αντίθεση με τα συμπεράσματα που αφορούσαν στις γαμφές μύτες, στα μεγάλα δόντια και στις κυρτές σπονδυλικές στύλες, καθώς και σε άλλα χαρακτηριστικά που είχαν πολλά μέλη ορισμένων δυνασטיών. Έτσι, μπορούμε να μάθουμε για την ηλικία και την εμφάνιση ενός φαραώ, το πώς τρεφόταν καθώς και τις αιτίες θανάτου του αλλά και το ποιες ασθένειες προσέβαλλαν τους Αιγυπτίους, γιατί είχαν χαλασμένα δόντια ή γιατί έπασχαν από αρθρίτιδα. Όλες αυτές οι απαντήσεις βοηθούν στο σχηματισμό μιας αρκετά σαφούς εικόνας για την αρχαία κοινωνία και διαλύουν κάθε αμφιβολία ή λανθασμένη εκτίμηση.

Σύγχρονοι μέθοδοι ταρίχευσης

Στο δυτικό πολιτισμό η ταρίχευση αποτελούσε για αιώνες μια δαπανηρή και εξαιρετικά περίτεχνη διαδικασία. Ο τελευταίος Βρετανός μονάρχης που ταριχεύτηκε ήταν ο προκάτοχος της βασίλισσας Βικτόριας, ο Γουλιέλμος Δ', το 1837. Η μοντέρνα τεχνική ταρίχευσης αναπτύχθηκε το 18ο αιώνα, όταν ο Σκοτσέζος ανατόμος Ουίλιαμ Χάντερ, αξιοποιώντας τα πειράματα του Άγγλου φυσιολόγου του 17ου αιώνα Ουίλιαμ Χάρβι, ανακάλυψε την αρτηριακή ταρίχευση. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, το αίμα αποστραγγίζεται από μια από τις φλέβες και αντικαθίσταται από ένα υγρό που βασίζεται σε υδατικό διάλυμα φορμαλδεΰδης. Ωστόσο ο Αμερικανικός εμφύλιος πόλεμος στάθηκε αποφασιστικός για την καθιέρωση της αρτηριακής ταρίχευσης ως συνήθους πρακτικής στις ΗΠΑ και για την πλατιά αποδοχή της ειδικά από τις οικογένειες των νεκρών στρατιωτών. Δε συνέβη όμως το ίδιο και στην Ευρώπη.

Σήμερα, όσοι αναζητούν την αθανασία έχουν άλλη μια επιλογή. Η επιστήμη της κρυογονικής προσφέρει ένα νέο τρόπο να διατηρηθεί ένα σώμα εκθέτοντας το σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες. Αυτή η νέα διαδικασία βαθιάς ψύξης οδήγησε μερικούς να πιστέψουν ότι μπορούν να διατηρηθούν παγωμένοι μέχρι η επιστήμη να ανακαλύψει νέες θεραπείες για διάφορες ασθένειες ή ακόμα και για το θάνατο.

Ο πάπυρος του Ebers

Ο Πάπυρος του Ebers είναι γραμμένο στην ιερατική αιγυπτιακή γραφή και μας διασώζει την πιο ογκώδη ρεκόρ αρχαιότερο γνωστό Αιγυπτιακή ιατρική . Ο πάπυρος περιέχει περίπου 700 μαγικές φόρμουλες και τα ένδικα μέσα . Περιέχει πολλά ξόρκια στόχο να διώξουν ασθένεια-πρόκληση των δαιμόνων και υπάρχουν επίσης ενδείξεις μιας μακράς παράδοσης της εμπειρικής πρακτικής και της παρατήρησης . Ο πάπυρος περιέχει μια « πραγματεία για την καρδιά » . Σημειώνει ότι η καρδιά είναι το κέντρο της παροχής αίματος , με σκάφη που επισυνάπτεται για κάθε μέλος του σώματος . Οι Αιγύπτιοι φαίνεται να γνωρίζει λίγα πράγματα για τα νεφρά και να γίνει η καρδιά το σημείο συνάντησης ενός αριθμού σκαφών τα οποία όλα τα υγρά του σώματος - το αίμα , δάκρυα , τα ούρα και το σπέρμα . Οι ψυχικές διαταραχές λεπτομερώς σε ένα κεφάλαιο του παπύρου ονομάζεται το βιβλίο της Χαρτς . Καλύπτονται διαταραχές όπως η κατάθλιψη και η άνοια . Οι περιγραφές αυτών των διαταραχών υποδηλώνουν ότι Αιγυπτίους συνέλαβε σωματικών και διανοητικών ασθενειών με τον ίδιο τρόπο. Ο πάπυρος περιλαμβάνει κεφάλαια σχετικά με την αντισύλληψη , τη διάγνωση της εγκυμοσύνης και άλλα γυναικολογικά θέματα , εντερικών ασθενειών και παρασίτων , των ματιών και του δέρματος προβλήματα , οδοντιατρική και τη χειρουργική θεραπεία των αποστημάτων και των όγκων, των οστών - ρύθμιση και εγκαύματα .

ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΑ

Στους παπύρους αυτούς υπάρχουν πολλά αξιοπρόσεκτα και μερικές φορές αξιοθαύμαστα πράγματα: α) οι θεραπευτικές κι ανατομικές γνώσεις των Αιγυπτίων ιατρών. β) Η επιστημονική ορολογία των παπύρων, που προϋποθέτει μακροχρόνια εξέλιξη τής ιατρικής επιστήμης. γ) Μαζί με τις θεραπείες που προϋποθέτουν επιστημονική σκέψη, υπάρχουν και συνταγές με καθαρά μαγικό περιεχόμενο. Στο περιεχόμενο των παπύρων αυτών συμπυκνώνεται η παράδοση αρχαιοτάτων δεισιδαιμονιών και τα πορίσματα μακροχρονίων παρατηρήσεων σ' ένα μίγμα, απ' το οποίο δύσκολα διαχωρίζεται το επιστημονικό από το μαγικό. Πολλές όμως από τις συνταγές αυτές προκαλούν την κατάπληξη με τη σύνθεσή τους.

Χειρουργική επέμβαση

Οι πρακτικές της Αρχαίας Αιγύπτου κυμάνθηκε από την ταρίχευση, την χειρουργική επέμβαση, και την αυτοψία. Δεν είναι ασυνήθιστο για έναν ασθενή να λάβει επίδεσμο για παράδειγμα, μια πάστα με μούρα και μέλι και ένα ξόρκι κατά τη διάρκεια των τραυμάτων, καθώς και ένα μαγικό φυλαχτό για τον ασθενή ήταν μια τέχνη σε πολλά επίπεδα.

Η χειρουργική επέμβαση ήταν μια κοινή πρακτική μεταξύ των ιατρών ως θεραπεία για τα σωματικά τραύματα. Οι γιατροί της Αιγύπτου αναγνωρίζεται τρεις κατηγορίες των τραυματισμών, θεραπεύσιμη, αμφισβητήσιμο και ανίατες ασθένειες. Ιάσιμες ασθένειες οι χειρουργοί θα ρυθμιστούν γρήγορα προς τα δεξιά. Αμφισβητούμενες ασθένειες ήταν εκείνες όπου το θύμα κατά πάσα πιθανότητα θα μπορούσε να επιβιώσει χωρίς θεραπεία, έτσι ασθενείς που υποτίθεται να είναι στην κατηγορία αυτή παρατηρήθηκαν και αν επέζησαν τότε χειρουργική προσπάθειες θα μπορούσε να γίνει για να διορθωθεί το πρόβλημα τους. Χρησιμοποιούσαν μαχαίρια, αγκίστρια, τρυπάνια, λαβίδες, πένσες, κλίμακες, κουτάλια, τραμπάλες και vase με καύση θυμιάματος.

Η χρήση της αυτοψίας ήρθε με την εκτεταμένης χρήση της ταρίχευση των Αιγυπτίων, καθώς δεν ήταν απίθανο για ένα ταριχευτή να εξετάζαν το σώμα για την αιτία της νόσου . Η χρήση της χειρουργικής επέμβασης εξελίχθηκε από τις βασικές γνώσεις ανατομίας και ταρίχευση πρακτικές των Αιγυπτίων. Η συνταγή για μια υγιή ζωή, (το οποίο ήταν σχεδόν πάντοτε από ένα μέλος της κάστας των ιερέων} σήμαινε ότι ένα άτομο έπρεπε να κάνει την τακτική καθαρισμού τελετές (οι οποίες ήταν τόσο η κολύμβηση, και συχνά το ξύρισμα της κεφαλής και του σώματος από τρίχες και μαλλιά), και να είχαν για διατροφή ψαριά και όχι κρέατα που θεωρούντο βρόμικα Επίσης έκαναν ανάλυση Ονείρου για να βρεθεί μια θεραπεία για την ασθένεια ή την αιτία που προκλήθηκε η ασθένεια καθώς και να ζητηθεί η βοήθεια του ιερέα με μαγεία, αυτό το παράδειγμα προφανώς απεικονίζει ότι οι θρησκευτικές μαγικές τελετές και και ήταν ο λόγος που οι μάγοι, όπως επίσης και οι γιατροί αφορούσαν την του δεινά του πληθυσμού.

Επίσης έκαναν ανάλυση Ονείρου για να βρεθεί μια θεραπεία για την ασθένεια ή την αιτία που προκλήθηκε η ασθένεια καθώς και να ζητηθεί η βοήθεια του ιερέα με μαγεία, αυτό το παράδειγμα προφανώς απεικονίζει ότι οι θρησκευτικές μαγικές τελετές και και ήταν ο λόγος που οι μάγοι, όπως επίσης και οι γιατροί αφορούσαν την του δεινά του

πληθυσμού. Δεν υπήρχε διαχωρισμός μεταξύ του ιατρού και του μάγου στην Αίγυπτο.

Βιβλιογραφία:

<http://news.pathfinder.gr/periscopio/92361.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Ebers_Papyrus

<http://bolko.wordpress.com>

www.crystalinks.com/egyptmedicine.

τα παραδοξα της ιστοριας μουμιες μοντερνοι καιροι